

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 6000 lei.

Influența religiei creștine în progresul științific

Este un adevăr în deobște cunoscut că apariția creștinismului a însemnat pentru omenire o piatră de hotar nu numai din punct de vedere religios, moral și istoric, ci și din punct de vedere cultural și științific. Dela început el s'a arătat ca o putere creatoare în istorie.

Creștinismul a găsit știința în stadiul în care o adusesse Platon și Aristotel. Toți oamenii de știință din antichitate se învârteau în jurul acestei concepțiuni. Pentru toți acești filosofi ai antichității, nu exista o metodă deosebită a științei care să se aplice la fenomenele sufletești spre deosebire de fenomenele materiale sau invers. Toate metodele sunt comune pentru ambele experiențe. Aceiași normă de argumentare, același gen de convingere. Acest amestec al elementelor sufletești printre cele materiale, a fost un mare neajuns și o puternică piedică în dezvoltarea științei, cum spune dl prof. univ. Rădulescu Motru (Puterea sufletească, p. 68).

Concepțiunea dezvoltării unui spirit desprins de materie, precum și a unei „inteligente superioare”, „a unui ochi divin atotvăzător”, era cu totul lipsită la oamenii de știință din antichitate. Cel mai puternic impuls adus de creștinism pentru progresul științific a fost separațiunea hotărâtă între suflet și materie. „Faza antropomorfismului pseudo-științific era dărâmată, punând în locul ei antropomorfismul religios, cel care explica înțelesul existenței în sine față cu divinitatea” (Idem o. c. pag. 73).

Ceeace nu a putut să descopere știința în antichitate, a descoperit creștinismul. „În timpul culturii antice, omul era stăpânit de grijile momentului, iar atențiunea sa era îndreptată spre actualitate. În urma creștinismului această atențiune se îndreaptă spre viitor” (Idem, o. c. p. 78).

Creștinismul a descătusat inteligența omului din sclavia materiei și a avântat-o spre culmile realității spirituale, a realității pure. A lăsat-o să se desfășoare în deplină libertate,

în înălțimi ca și în adâncimi, deci în toate direcțiile, nestingherită. Mântuitorul face din gândirea omenească „spirit și viață”, după cum însuși se exprimă. Datorită acestui mare avantaj noi cei de azi știm mii de lucruri, pe cari nu le știau nici Socrate, nici Platon, nici Aristotel. Creștinismul a însemnat o totală răsturnare a vieții empirice, o infinită depășire a lumii sensibile.

Dar, cu toate aceste avantaje acordate de creștinism, știința a căutat într'un timp (sec. XVIII), să-i întunece luminile, să o înlătore chiar și să-i ia locul. În acest secol oamenii de știință, crezuseră că lovitura dată creștinismului prin descoperirile lor, este mortală și cu neputință de readus la viață. Dar, iată că luminile lui strălucesc azi mai mult ca oricând și tot efortul ce se pune azi de a se sădi pe cale pașnică temelii trainice societății de mâine, este de origine creștină. Iar știința cu cât a progresat, cu atât și-a dat seama de neputința ei, precum și de rostul bine determinat al religiei creștine în lume. „Universul și omul, care păreau pentru oamenii de știință din sec. XVIII și XIX realități deplin limpezi științifice”, apar la cei din sec. XX „ca mistere, greu sau imposibil de pătruns până în străfundurile lor” (E. Vasilescu: Noua știință și spiritualismul creștin, art. în Rev. Teologică, Nr. 7-8, 1946, pag. 365).

„Oricare ar fi influența științei asupra vieții și conduitei oamenilor, oricare ar fi consecințele care se trag în practică din legile descoperite de ea, de când este de sine stătătoare, ea este și rămâne pură teorie, pură știință” (Pr. Ioan Mihălcescu: Teologia și filosofia, art. în rev. Studii Teologice, 1936, pag. 74). Știința își primește adevărata valoare mergând mână în mână cu religia, fiindcă ea nu va putea răspunde niciodată la întrebările: De unde venim? Cine suntem? Unde mergem?

„Științele teologice — adaugă Cournot — au adus servicii importante spiritului uman. Spiritul uman ar dormita deci sau s'ar atrofia din lipsă de alimente și de exerciții, dacă n'ar găsi hrană și spațiu în speculațiunile juridice și mai ales teologice”.

„Științele moderne au fost cultivate în copilăria lor medievală de teologi, de oameni de credință. Dacă religia creștină nu avea spirit științific, ea nu ar fi luat în serviciul său filozofia, n'ar fi produs opere de raționament, n'ar fi cultivat știința profană, n'ar fi putut să fie premergătoare științelor moderne” (Teodor M. Popescu: Teologia ca știință, art. în Studii Teologice, 1937, Vol. I, pag. 17).

Prin creștinism se obișnuie mintea omenescă să se deprindă cu abstracțiunea (Rădulescu Motru, o. c. pag. 80). El dă prilej cercetătorilor să se avânte în sferile cele mai înalte ale realității, ale existenței și ale cugetării.

Creștinismul ne-a dat o concepție superioară despre lume, despre existență și despre viață. „Independent de starea celorlalte științe, teologia a preocupat atât de mult mintea omenescă, i-a cerut atât de mari eforturi, i-a dat atât avânt, i-a smuls atâtea lumini, i-a obținut atâtea succese și satisfacții, încât epoca patristică și scolastică rămân în istoria cugetării epoci de aur”.

„Teologia patristică a produs opere de cugetare, deci de raționament, cari pot sta ca elaborări intelectuale, alături de orice filosofie și de orice mare descoperire modernă. Teologia scolastică a preocupat și exercitat rațiunea omenescă într'un timp de secetă științifică, atât încât ea era mai toată știința” (Teodor M. Popescu, o. c. pag. 16).

„Acea ce omul de știință uită astăzi, se găsește în istorie consemnat în chipul cel mai cert. Scrierile științifice din sec. XV, XVI, XVII, adecă în perioada de formare a științei moderne, certifică până la evidență însemnătatea influenței venite din partea creștinismului (Rădulescu Motru, o. c. p. 87). Prin revelațiunea divină omul a ajuns să cunoască adevăruri, pe cari cu mintea lui, nu le-ar fi cunoscut niciodată.

Datorită deci, acestei puternice influențe dată de religia creștină științei, se adevărește azi, că a înrădăcina principiile creștine la baza avântului științific, nu înseamnă decăderea științei, ci inobilizarea ascensiunii sale. „Se recunoaște în genere chiar de către cei ce au studiat religia în afară de orice poziție dogmatică sau ortodoxă, chiar de către savanți

neutrali, că religia posedă o excepțională funcțiune dinamogenă, că exercită o acțiune de vitalizare, de înălțare, unificare interioară, împăcare cu existența, că deci e un refugiu împotriva desperării provocate de pierderea sensului vieții sub loviturile repetate ale Răului, ale suferințelor de tot felul” (Mircea Florian: *Misticism și credință*, București, 1946, pag. 243).

Religia creștină învață, că Dumnezeu a creat lumea dar n'a lăsat-o apoi pradă întâmplării, ca în deism, ci „transcendentului” se coboară în imanent, intervine în viața de aici, „se îngemânează cu lumea naturală, ia adesea înfățișarea sensibilului și materialului, deși păstrează însușirea spiritualității. Prin amestecul cu sensibilul, suprasensibilul nu se coboară, ci înalță la sine sensibilul” (Mircea Florian, o. c. p. 225).

Folosul ce-l trage omul de pe urma științei este mare, căci l-a eliberat de puterea și elementele naturii, i-a adus ușurința și comoditatea, făcându-l să se simtă mai sigur și fără grijă în mijlocul naturii, dar mulțumirea sufletească și fericirea adevărată nu i-o dă decât religia, fiindcă ea îi dă nu numai cunoștințe, ci îi încălzește sufletul cu convingeri mari și hotărâtoare pentru viața și destinul lui. Religia nu înseamnă numai o cunoaștere a lui Dumnezeu, ci o participare la El.

„Creștinismul a eliberat pe om de vechea teroare a haosului, a întunecatelor puteri demonice, ascunse în dosul naturii; el a eliberat spiritul omenesc de această apăsare și a pus pe om pe picioare; soarta omului a supus-o lui Dumnezeu, nu naturii; adecă interiorului nu exteriorului. Omul n'a putut cunoaște natura în mod științific, și n'a putut s'o stăpânească în mod tehnic, atâta timp cât natura i se prezenta ca locuită de demoni, și spiritele de care depinde viața lui. Creștinismul a eliberat pe om de acest pandemonism, și prin aceasta a pregătit spiritual, putința dezvoltării științelor naturii și a tehnicii, posedarea naturii de către om și supunerea ei acestuia” (N. Berdiaev: *Creștinismul și activismul omului*, 1933, pag. 6).

Iată prin urmare, cum creștinismul prin credința și principiile sale divine a avantajat în mod covârșitor dezvoltarea științei noi, pe care se fundează știința și cultura de azi. Acest aport adus de creștinism progresului științific, recunoscut cu deplină autoritate de oamenii de știință români și streini, citați în decursul expunerii, îi afirmă cu toată tăria legitimitatea și necesitatea și pe viitor, fiindcă — după cum spune Mgr. Bougaud — „cu cât umanitatea merge înainte cu atât învățătura lui

Hristos este mai izbitor La fiecare trebuință nouă, ea răspunde printr-o nouă răsărire de lumină printr-un leac necunoscut până atunci" (Iisus Hristos, pag. 473).

„Credința și Biserica sunt necesități ale vieții în orice timpuri și în orice clipe, sunt sprijinitorii ale progresului sănătos, sunt auxiliare științei”

Știința îl înalță pe om, iar credința îl susține. Iar „ca progresele științifice și tehnice să fie cu adevărat folositoare oamenilor, trebuie să fie adevărate setea lor de spiritualitate. Omenirea de azi trebuie să înțeleagă adevărul, că în aceste progrese tehnice și științifice este însăși mâna lui Dumnezeu care îndeamnă și ajută pe om să pătrundă tot mai temeinic tainele firii și să urce tot mai sus pe scara desăvârșirii” (Miron Cristea).

Dictorul filosofului din antichitate se adevăreste prin urmare și azi: Știința multă apropie pe om de Dumnezeu, iar puțină știință îl depărtează.

Omul se folosește de știință, dar trăiește prin religie.

Pr. MARIN ȘFETCU

Pacea: echilibru între antiteze

Zorii păcii, pe care sufletul omenesc i-a dorit cu atâta sărg, și au îmbrăstiat razele binefăcătoare pe ntreg pământul. Era ceva firesc tendinței de continuă evoluție a omenirii. Căci numai în vreme de pace se poate clădi. Numai sub pavăza ocrotitoare a ei omul are puțința de a deveni om. În afara ei domnește neliniștea, șgemotul, duhul răului, haosul. Conștiința de acest adevăr, căpeteniile cu răspundere pentru siguranța păcii mondiale, pentru durabilitatea păcii, se străduiesc din răspuțeri, cu o săvră de nebănuit, să găsească cele mai potrivite moduri, care să promită o adevărată și nestingherită pace. Și, strădania lor imensă nu va fi înzadar. Aceasta o cere însăși natura sufletului nostru. Căci starea lui de fericire, de echilibru, nu și află realizare decât în stagiul de pace.

Bântuiețile pe care războiul de exterminare reciprocă dintre popoare le a produs în omenire, sunt mari. Sunt așa de mari, încât bătălia spiritelor, care a luat locul celei a armelor, pentru aflarea mijloacelor de ușurare a greutăților ce apasă cu dârzenie asupra tuturor, va trebui să fie cu atât mai fără preget. De aceea în toate statele nu se preocupăsește nici cel mai minim timp, pentru șfortările unite ale tuturor în scopul construirii a tot ceea ce, cu atâta sălbăticie și fără pic de omenie, s'a distrus. Sunt consecințele războiului. Noi trebuie să ne ridicăm, pentru că noi ne-am îmbrăncit în prăpastie.

Desigur că, o pace durabilă nu va fi posibilă, dacă nu se va ține seamă de stabilirea unui echilibru între spirit și materie. Căci, zică cineva ce va vrea — între aceste două principii a fost de când există lumea, o dărză luptă, iar conflictul ce abia s'a aplanat, s'a iscat tot datorită acestor două antagonisme. Este, de altfel, un fapt îmbucurător, căci în fond, lupta pentru supremația unuia sau a altuia, tinde tot către fericirea omului. Depinde, însă, ce fel de

fericire vor fi în stare să realizeze independent unul de altul. Că între aceste două antiteze există o continuă luptă, nu ne îndoiim nici un moment. De altfel devenirea nu-i posibilă numai atunci când avem de lucru cu factori contradictorii. Căci uniformitatea înseamnă stare pe loc. Și, una este starea pe loc concepută fără luptă și alta este cea rezultată din lupta contradicțiilor. Numai din opoziția forțelor se naște devenirea, progresul.

Dacă există acești doi mari factori antitetici, care sunt într-o continuă polemică, fiecare fiind contrastantul celuilalt, din lupta acestora născându-se devenirea, nu i mai puțin adevărat, că din acest antagonism inerent se naște un proces unitar. Aceste două contradicții, spirit și materie, duc la procese. Datorită acestor procese, ele se pun de acord. Din antagonism se naște unitatea, armonia, echilibrul. Dacă n'ar exista procesele, n'ar exista armonia, echilibrul din lume.

Această luptă dintre acești doi poli, opusi, se naște și se soldează după o anumită lege. Această lege unifică contrastul. Că se dezvoltă după o anumită lege, ne dovedește tocmai faptul că tinde spre armonie, iar armonia nu poate să existe decât într-o unică lege, care pune în acord, în echilibru, antagonismul dintre spirit și materie — în cazul nostru — sau între alți contrastanți din lume. Acest factor din lume, firul roșu din lume, este nimeni altul și nici altcumva numit, decât Dumnezeu. Lupta dintre antagonisme este rezultatul libertății omului, iar armonia, echilibrul din lume, este rezultatul intervenției atotperfectiunii divine. Rațiunea divină pătrunde întregul univers, pentru că întregul univers se unifică.

Prin urmare — și acest fapt nu-l poate tăgădui nimeni — dacă există o imensă ciocnire între spirit și materie acesta nu-i un motiv, care ne ar îndreptăți să credem că pacea ar depinde de victoria unuia din acești doi factori contradictorii, ci pacea se va bizui numai pe rezultatul luptei dintre ei: echilibru între antitezele spirit și materie. Armonia, echilibrul, lucrul măsurat, este tot ceea ce poate, și ar trebui să dorească, omul. E tot ceea ce poate să-l facă pe om, om. Ș'apoi, cât ne privește, mai degrabă se va putea sprijini pacea pe o acțiune de spiritualizare a materiei, decât pe una de materializare a spiritului. Nimeni nu neagă necesitatea materiei în viețuirea umană, dar cu atât mai mult suntem siliți să acceptăm existența și necesitatea unei viețuiri de ordin spiritual. Adică, tot echilibru între antiteze. Atât materialismul excesiv, cât și spiritualismul excesiv, sunt deopotrivă de condamnat. „Omul așezat numai în lăuntru lui, sau exclusiv înafara lui, este un om parțial. Și vom judeca o astfel de reformă a omului, după nivelul la care îl situează între cei doi poli: eu și non eu, — obiectiv și subiectiv, realitate internă și realitate externă... O ființă umană — privind problema individual, — nu este, astfel, nici un introvertit, nici un extrovertit, ci un echilibru armonios între aceste două mari puteri, cari tind a-l absorbi fiecare: lumea obiectivă și lumea subiectivă” (Anton Dumitriu: Orient și Occident, București, p. 177—78).

Ne bucurăm nespuse de mult când, astăzi, se militează cu atâta insistență pentru o cât mai simțită „mărire a pro-

ducției" materiale. Am face o mare greșală dacă am nega necesitatea acestui justificat avânt. Nimeni nu repudiază progresul material și tehnic. El este necesar pentru usurarea vieții terestre și prin aceasta facilitând, indirect, și „mărirea producției spirituale”. Cum? Progresul, prin natura lui, nu face altceva, decât ușurează sectorului animalic din om condiții de viață mai ușoară. Prin aceasta, vrând nevând, stabilește tot un echilibru, care este în folosul omului.

Omul acționând în acest sens, ținta lui nu poate fi alta decât a deveni „stăpân” al naturii. Acest privilegiu de rege al materiei, poate fi numai etapă și mijloc, nu scop ultim al existenței cu adevărat omenești. Ea ar oferi condiția optimă ce-ar face tot mai sensibilă apropierea de o formă ideală de organizare a vieții omenești. Căci „această organizare ideală ar permite, la rândul ei, să fie înlocuite de masină forțele umane pretutindenea unde inițiativa individuală nu e indispensabilă. O astfel de înlocuire ar crea apoi pe seama tuturor acea liberare și răgaz care ar oferi, iarăși pe seama tuturor, condiții de înflorire maximă a puterilor creatoare de elemente de cultură a sufletului, singurele care fac din viața omenească însăși, valoarea supremă și într'adevăr demnă, de a fi trăită” (D. D. Roșca: *Puncte de sprijin Sibiu*, p. 146).

Deci, pacea nu se poate concepe decât prin stabilirea unui echilibru între antitezele: spirit și materie. Iar acest echilibru antitetic nu poate fi întrevăzut decât pe marile culmi, ocol unde omul, în orice acțiune se întâlnește cu Creatorul.

Pr. Avram Petric
licențiat în Teologie.

Revenirea bisericii unite din Ucraina la ortodoxie

Acest eveniment a avut loc la sinodul bisericii unite ucrainene, convocat de Comitetul central de inițiativă pentru revenirea bisericii greco-catolice la ortodoxie, în zilele de 8—10 Martie 1946, la catedrala Sf. Inrie din Livov (Lemberg). Prin acest act s'a pus capăt situației, care a dăinuit din 1596, când sub presiunea politică a polonezilor și la intrigele Vaticanului, o parte din Biserica Ortodoxă ucraineană s'a unit cu Biserica romano-catolică.

Astfel după 350 de ani de viață streină, pentru cei uniți cu Roma a sosit momentul, când întreg poporul ucrainean a devenit una prin aspirațiile sale istorice, prin suflet, limbă și credință. Prin revenirea la ortodoxie a căzut ultima piedică, care îi despărțea de frații lor ortodocși.

Biserica unită din Ucraina apuseană a avut următoarele eparhii: a Lembergului, Stanislavului și Drogobacisco-Samborului, cu 102 protopopiate. Comitetul central de inițiativă care a realizat această unire s'a format în luna Maiu 1945 din următoarele persoane: Dr. Gavril Costelnic pro-

toferu, vicarul eparhiei Prejemasl, Dr. Mihail Melnic și decanul eparhiei Stanislavului pr. Antonie Pelvețchii. Până în ziua Sinodului la acest comitet au aderat, prin declarații personale, cu exprimarea dorinței de a ieși din sânul Bisericii unite și a reveni la ortodoxie, 997 preoți din 1270 câți a avut în total Biserica unită, sdecă 78% din cler și-au exprimat dorința de revenire la ortodoxie.

La lucrările Sinodului au luat parte 216 preoți delegați cu drept de vot decisiv și 19 deputați mireni în calitate de oaspeți. Delegații au fost aleși câte 1—2 din fiecare protopopiat. Acolo unde nu s'a făcut alegeri, delegatul a fost numit de protoiereu. Afară de aceasta la Sinod au sosit din unele protopopiate preoți din inițiativă proprie, cărora Comisia de validare mandatelor le-a recunoscut calitatea de deputați.

Comitetul central de inițiativă a invitat la Sinod și pe reprezentanții grupului, care a fost contra revenirii la ortodoxie, dar știind că majoritatea zdrobitoare a clerului este pentru revenirea la ortodoxie, aceștia n'au luat parte.

Participanții Sinodului ascultând referatul și dezbătând argumentele istorice, politice și teologice, au hotărât în unanimitate să rupă legătura cu Vaticanul, ieșind din Unirea cu Biserica romano-catolică și să revină la credința ortodoxă în sânul Bisericii Ortodoxe Ruse.

Sinodul și-a terminat lucrările sale cu serviciul divin după ritul ortodox în catedrala Sf. Inrii, cu participarea exarhului și mitropolitului Ivan al Chievului și a episcopilor: Macarie, Nestor, Antonie și Mihail.

La Sinod au luat parte, ca delegați și episcopii: Mihail Melnic a Samborului și Antonie Pelvețchii al Stanislavului.

Astfel acest Sinod, la care au luat parte 216 deputați, reprezentând 78% din clerul unit întreg, a fost în drept, din punct de vedere canonic, să denunțe actul de unire a sinodului dela Brest-Litovsc din 1596 și a reveni la Biserica ortodoxă.

Iar în ceea ce privește atitudinea credincioșilor laici față de hotărârile de față, trebuie să scoatem în evidență că conștiința ortodoxă la ucrainenii uniți era trează și ei, fără nici o sguđuire sufletească, au folosit conjunctura politico-istorică, pentru revenirea la ortodoxie.

Aceasta o confirmă mișcările de revenire în masă la ortodoxie a parohiilor unite în anii 1914—1915 și din Lemcovșina în anii 1925—1939.

În timpul lucrărilor Sinodului prezidiumul, în zilele de 8—10 Martie a primit, nu numai dela credincioși singuratici ci și dela parohii, sute de telegrame de adeziune pentru revenirea la ortodoxie. Nici din partea credincioșilor, nici din

partea clerului lucrările Sinodului n'au întâmpinat manifestări ostile. Încât hotărârile au fost de perfect acord cu dorința tuturor credincioșilor și cu mersul istoriei.

Datorită actului unirei cu Roma, Biserica ortodoxă din Ucraina în trecut au suferit multe represalii. Sute de biserici au fost închise și chiar nimicite, iar credincioșii ortodocși au fost trecuți cu forța la biserica unită. Celibatarismul obligatoriu pentru clerul unit, ca și altele măsuri orbitoare dictate de Vatican în Polonia veche, au întărit conștiința ortodoxă a maselor.

În împrejurările actuale, când poporul ucrainean e unit într'un singur stat, ar fi fost o abundanță să se fi menținut diferențierea bisericească, care a fost impusă cândva cu forța de Roma catolică.

Acest ultim argument a fost utilizat de majoritatea deputaților sinodali, cari au luat cuvântul la Sinod, exprimând dorințele păstorilor lor greco-catolici.

Pr. A. Cuznețov

Sfințirea bisericii din Rîșculița

A scrie despre zidiri și sfințiri de biserici în aceste vremuri de lipsuri și de scumpete excesivă, pare ceva de neînchipuit. Cu toate acestea, dacă străbați colțul dinspre nord-est al eparhiei Aradului, îți este dat să vezi o mulțime de biserici noi, unele în plină lucrare, altele așteptând doar ziua în care întâlstatătorul acestei eparhii să le dea destinației pentru care s'au zidit.

Când le privești din mersul trenului și le vezi cu turlele încă neterminate sau cu haina împodobită și gata pentru marele ospăț al târnosirii, îți dai seama că, în pofida nenumăratelor încercări și greutăți materiale prin cari a trecut poporul nostru dela un timp încoace, totuși el n'a uitat că râvna pentru cele spirituale este lucrul esențial. Toate aceste biserici îți vorbesc de jertfe materiale și ostenele de neînchipuit, toate îți evocă amintiri din trecut și îți picură în suflet certitudini pentru viitor. Toate sunt destinate să rămână cetății ale spiritului, în care omul se întâlnește cu Dumnezeu și se sfințește prin El.

O astfel de biserică, zidită cu multă trudă și osteneală, a fost sfințită de către P. S. Sa Părintele Episcop Andrei, în ziua de 22 Septembrie a. c. în comuna Rîșculița din protopopiatul Hălmașului. Așezată la marginea de Răsărit a eparhiei noastre, această comună de moși, deosebit de râvnitori în cele ale Domnului, și-a avut o biserică din timpuri străvechi. După datele aflate de preotul locului, la anul 1827 comuna Rîșculița își avea atunci o biserică căreia i se făceau reparațiuni, ceea ce denotă că data din vremuri mult mai vechi. În anul 1836 această bise-

rică, fiind distrusă în parte de un foc, fu reedificată și după mai multe reparațiuni s'a menținut până în anul 1941, când din cauza intemperii vremii a ajuns să nu mai fie practicabilă pentru slujbele dumnezeiești. În acel an, preotul Iosif Petroviciu, un neobosit ostentor în slujba preoției, dimpreună cu membrii consiliului parohial, hotărâsc reedificarea străvechului locaș și după cinci ani de alergări și jertfe materiale și-au văzut Sionul terminat.

În vederea târnosirii lui, P. S. Sa Părintele Episcop Andrei a plecat cu mașina din Arad încă din ziua de Sâmbătă 21 Septembrie a. c. La intrarea în comună, în fața unei porți triumfale, au ieșit întru întâmpinare un sobor de 6 preoți în odăjdii, conducătorii comunei, membrii consiliului parohial, corul bisericesc și credincioșii purtând prapori și steag. Când P. S. Sa descinde din mașină, corul bisericesc, condus de neobositul Director școlar Emilian Rîșcuția, intonează: „Pre Stăpânul...“, iar Dl notar Aurel Micluția și Preotul Iosif Petroviciu rostesc călduroase cuvinte de bun venit. Amândurora le răspunde P. S. Părinte Episcop, spunând că vine pentru a doua oară în aceste părți, pentru a sfinți cea de a doua biserică zidită prin râvna Preotului Iosif Petroviciu și a credincioșilor săi. După aceasta cortegiul, la care s'a adăugat și Dl primpretor Nicolae Turuc, ing. agr. Câmpeanu din Baia de Criș, Dl Dr A. Rîșcuția, Dl Moise Rîșcuția, Dl judecător Dr Terentie Micluția și alții, conduce pe P. S. Sa la biserică, cântându-se pe drum troparul „Bine ești cuvântat...“ P. S. Sa era însoțit de P. O. Părinte Protopop Ștefan Bogdan al Hălmașului și de diaconii S. Moleriu și Gh. Șerb.

La sf. biserică P. S. Sa Părintele Episcop Andrei a slujit o scurtă slujbă, după care a fost condus la cină, masa fiind pregătită prin osteneala harnicei preotese Florica Petroviciu, ajutată de Dna Zoe Micluția, Dna Dr Aurel Rîșcuția și Dna Zorița Rîșcuția.

În dimineața zilei următoare, un sobor de 8 preoți și 2 diaconi și un mare număr de credincioși conduc pe P. S. Sa Părintele Episcop, îmbrăcat în odăjdii, dela școală la biserică, unde are loc îndătinata înconjurare, ungerea cu sf. mir și stropirea cu apă sfințită a exteriorului sf. locaș. După intrarea în biserică, se spală și se îmbracă prestolul, se stropiște cu apă sfințită interiorul, iar după luarea vremii a început sf. Liturghie, slujită de P. S. Sa Părintele Episcop, înconjurat de soborul preotesc alcătuit din: P. O. Protopop Ștefan Bogdan, Preoții: Gh. Îndrieș—Șteia, David Tâmaș—Obârșia, Toma Florea—Tomești, Romulus Micluția—Pâncota, Ioan Leucian—Leauți, Iosif Petroviciu—Rîșculița, D. Tudor—Arad, diaconii: S. Moleriu și Gh. Șerb. Răspunsurile liturgice au fost date de corul bisericesc din Rîșculița, condus de Dl Director Emilian Rîșcuția. Erau de față în sf. biserică: Dl Nicolae Turuc, primpretorul plasei Baia de Criș, Dl Dr Sabin Rîșcuția, Dl Dr Traian Costina, Dl Dr

Aurel Riscuția, Dl judecător Dr Terentie Micluța, Dl Dr Jacob Oncu, ing. agr. Câmpianu, Dnii judecători Dr Nicolae Popovici și Nicolescu, Dl avocat Ioan Faur, Dl Cărbunaru, directorul Liceului industrial din Baia de Cris, Dnii profesori: C. Dogaru și Nicolae Andreescu, Dnii notari: Aurel Micluția—Riscuțita, Nicolae Vlad—Tomesti, Amos Turuc—Vata de jos, Dl inspector Iosif Spădaru, Dnii învățători: A. Popoviciu, Ioan Ivască—Alios, Ioan Sulea—Baia de Cris, Moise Străuț—Riscuțita, Alex. Pârva—Leaut și o mulțime impresionantă de credincioși din Riscuțita și satele din jur.

În decursul sf. Liturghii, la Heruvic, P. S. Sa Părintele Episcop a hirotonit întru preot-duhovnic pe diaconul Gh. Șerb, iar la priceasnă a rostit o pătrunzătoare predică despre: Biserica și menirea ei.

La sfârșitul sf. Liturghii, Preotul Iosif Petroviciu a cetit o dare de seamă despre ridicarea bisericii, după care P. S. Sa Părintele Episcop, în cuvinte calde și deosebit de binevoitoare, a lăudat strădania Sf. Sale și după ce l-a îmbrățișat, l-a distins cu brâu roșu. P. O. Părinte Protopop Ștefan Bogdan a dat cetire actului de distincție, iar Preotul Iosif Petroviciu a mulțumit P. S. Sale și l-a asigurat că va munci și pe mai departe cu aceeași râvnă și ambiție de până aci. S'a împărțit apoi anafora, iar P. S. Sa Părintele Episcop a fost condus de soborul preoțesc și credincioși dela biserică la școală, unde a avut loc o masă comună, pregătită și servită prin bunăvoința aceluiași Doamne de cari am pomenit, din daniile făcute de credincioșii din comună. În decursul mesei au cuvântat: P. S. Sa Părintele Episcop Andrei, Dl. prim-pretor Nicolae Turuc, P. O. Prof. Ștefan Bogdan, Dl. Inv. I. Ivască—Alios, Dl. inspector I. Spădaru, Dl. Ionescu și Dl. avocat Ioan Faur. De menționat că vorbitorii, cari în parte sunt fiii ai comunei, și-au arătat atașamentul față de biserică strămoșească și au exprimat cuvinte de laudă la adresa Preotului Iosif Petroviciu, prin a cărui strădanie s'a ridicat sf. lăcaș.

După masă P. S. Sa Părintele Episcop a făcut câteva vizite în comună, după cari a pornit cu mașina spre Arad.

Cei cari am participat la târnosirea bisericii din Riscuțita, ne-am întors acasă purtând în suflete icoana caldă a fraților preoți din munți, care trecând peste toate neajunsurile de natură materială, totuși își poartă cu deosebită râvnă și jertfelnicie marea misiune ce li s'a încredințat, misiune pentru care P. S. Sa Părintele Episcop Andrei a rostit la masa comună cuvinte deosebit de elogiase. T.

Despre ce să predicăm?

Duminecă în 29 Sept. 1946 să vorbim despre:
VITALITATEA ȘI PERMANENȚA CRESTINISMULUI

Cu dovedirea dumnezeirii creștinismului, seria meditațiilor noastre apologetice despre religie, s'ar putea încheia. Totuși, e necesar să mai desbatem un subiect de foarte mare însemnătate. Sunt glasuri care strigă în lumea mare că religia e a trecutului; un ideal perimat, o forță îmbătrânită; că viitorul are alte idealuri de înfăptuit, alte probleme: concrete, urgente și generale, nu secundare și particulare, cum ar fi cele religioase. Din astfel de afirmații, puțin gândite, suntem nevoiți să vorbim, cât de sumar, despre vitalitatea și permanența creștinismului, urmând să vorbim altădată (într'o altă lucrare), ceva mai pe larg, despre actualitatea și necesitatea religiei.

— „Toți împărații își pierd, prin moarte, odată cu viața și stăpânirea. Singur Hristos Domnul este închinat și slăvit de toată lumea, mai vârtos după moartea sa și până în veaci“ — spune Sf. Ciril al Ierusalimului (Cateheza IV).

Adevărul acesta îl verifică omenirea de douăzeci de veacuri și în el se cuprinde cel dintâi semn care probează vitalitatea și permanența creștinismului. Între toate religiile, filosofii și imperiile lumii, creștinismul are cea mai mare vitalitate. Zoroastru a murit. Confucius a murit. Budha a murit. Mahomed a murit. Religiile lor de mult sunt îmbătrânite și aderenții lor în continuă scădere. *Iisus Hristos e viu*; trăește și cucerește mereu noi ucenici. Nicio filosofie n'a cucerit omenirea întreagă; niciun imperiu nu s'a întins peste toată fața pământului. Creștinismul are credincioși: misionari, închinători și martiri peste tot globul. Iisus Hristos înnoește prin sângele său firea omenească „cea stricată prin păcat“ (Sf. Vasilie cel Mare) și prin Evanghelie îi luminează destinul. Duhul Sfânt, prin harul său, circulă în vinele omenirii creștine și o sfințește. Este o legătură vie, organică, între Hristos și omenirea creștină, și de aceea creștinismul e deapănarea viu și învingător. *

* *Napoleon*, înainte de a muri, primind taina Sf. Cumină necăuri dela abatele Vignale, a făcut contelui și generalului său devotat Montholon, următoarea mărturisire:

„Pe tron n'am practicat religia, pentrucă puterea împărată pe oameni. Dar totdeauna am avut credință: sunetul clopotului mi-a făcut plăcere și vederea unui preot m'a mișcat. Vreau să dau laudă lui Dumnezeu... căci viața aceasta, dragă Montholon, este o veșnică luptă între sabie și spirit. Se întâmplă uneori că birue sabia: dar nu se poate ca victoria finală să nu aparțină spiritului.

„Sau admirat cuceririle lui Alexandru și ale lui Caesar, făcute prin sabie. Ceea ce au înfăptuit dânșii, a pierit.

„Dar iată un cuceritor care atrage, uneste, încorporează cu sine, prin puterea iubirii, nu o națiune, ci neamul omeneșc. Sufletul omeneșc, cu toate puterile lui, este doar o legătură a existenței cu Hristos“.

* *St. Diamandi*: Iisus Hristos nu are în viața și opera sa niciun punct vulnerabil, nu are călcăiul lui Achile. Furia cu care se ridică adversarii împotriva lui face olovada cea mai vie despre dumnezeirea și veșnica sa actualitate.

— „*Iisus Hristos are și astăzi apologeți fanatici și detractori înversunați. În jurul numelui său se dau și în zilele noastre bătălii vijelioase. După scurgerea unui timp așa de îndelungat, Iisus se dovedește tot atât de actual, ca și acum 19 veacuri. Rota vremii n'a putut să-l macine și să-l învechească. A rămas același, strălucitor și viu, izvor nesecat de energie spirituală, ferment de civilizație și cultură, factor de progres, cititorul care făurește cetatea viitorului. — Este și acesta un semn care dovedește divinitatea lui Iisus“ (Fiul lui Dumnezeu, I, p. 137).*

Citiți și răspândiți Foia Religioasă

„Calea Mântuirii“

Între toate religiile, filosofii și împărățiile lumii, creștinismul reprezintă cea mai mare vitalitate, pentru că *Evangelia cuprinde cele mai trainice valori spirituale*. Nimeni nu a vorbit ca Iisus Hristos; nicio carte nu poate face concurență Evangheliei. Nici înainte, nici după Hristos, nimeni nu a învățat așa de simplu, așa de sincer și inimitabil de frumos ca Iisus. Virtuțile și adevărurile Evangheliei sunt virtuți sfinte, credințe și adevăruri eterne. Ele suportă de atâta vreme toată critica și toată ura vrăjmașilor, fără să-și piardă nimic din puterea și frumusețea lor divină.

Între toate religiile, filosofii și împărățiile lumii, creștinismul reprezintă cea mai mare vitalitate, pentru că e *religia vieții*, în autenticitatea și veșnicia ei. „Consider creștinismul ca singura religie care dă un înțeles vieții”, mărturisește L. N. Tolstoi. Creștinismul lămurește misterul vieții și viața reclamă creștinismul, ca pe una dintre nevoile ei naturale și spirituale. Forța creștinismului nu stă în logică și în demonstrații sterile, ci în aderența lui la tot ce este viață pură, viață adevărată, viață care merită să fie trăită nu numai în svârcolirile ei efermere și deșarte, ci mai ales în lumina sfințeniei și a nemuririi.

Între toate religiile, filosofii și împărățiile lumii, creștinismul reprezintă cea mai mare vitalitate, pentru că e *religia iubirii sfinte și eterne*. „Dumnezeu este iubire” și iubirea este singura virtute nemuritoare. „Proorociile se vor desființa, limbile vor înceta, cunoștința se va sfârși... Dragostea niciodată nu cade” (I Cor. 13, 8). Iubirea e atribut divin, virtute eternă. Religia iubirii e divină și eternă, ca și Dumnezeu.

Între toate religiile, filosofii și împărățiile lumii, creștinismul reprezintă cea mai mare vitalitate, pentru că e *singura religie într'adevăr universală*. Iisus Hristos s'a impus tuturor generațiilor, tuturor raselor și tuturor conștiințelor. Evangelia se adresează la „toate neamurile”, „până la marginile pământului” și „până la sfârșitul veacurilor”. Creștinismul nu poate să fie de nimeni oprit sau nimicuit, pentru că nu există a doua forță universală, care să i se poată împotrivi. Vitalitatea și divinitatea creștinismului au fost de atâteaori adevărate în probele de foc ale persecuțiilor și eresurilor.

Între toate religiile, filosofii și imperiile lumii, creștinismul reprezintă cea mai mare vitalitate, pentru că e *organizat și permanentizat în Biserică*. Are ierarhie, temple, crez, cult și disciplină, prin care supraviețuește peste oameni și peste veacuri. Nu există o organizație mai formidabilă decât a Bisericii, nici o coeziune internă mai naturală decât a membrilor ei. Ici-colo, templele pot fi dărâmate, ierarhia martirizată și turma împrăștiată; creștinismul trăește subteran, în inimi, sau torța lui trece în alte

mâini, care știu să o poarte cu și mai multă vigoare.*

Între toate religiile, filosofii și împărățiile lumii, creștinismul reprezintă cea mai mare vitalitate, pentru că *a treia parte din omenire*, însetată de lumina adevărului și de harul mântuirii, *se adapă din izvoarele lui*. În sânul creștinismului își află oamenii liniștea, mângăierea, ajutorul, sfințenia, desăvârșirea și fericirea supremă. Toți oamenii au lipsă de Hristos și de Evangelia lui; de o concepție luminoasă și adevărată despre lume și viață; de o cale sigură de ameliorare și mântuire pe care numai El o poate oferi, Iisus Hristos e revelația lui Dumnezeu, întruparea și arătarea lui Dumnezeu în istorie, suprema dovadă a existenței lui Dumnezeu și a proniei divine. El asigură protejarea și desăvârșirea persoanei umane, deșteptarea și cultivarea simțului divin în om, mântuirea sufletelor și împăcarea popoarelor. Creștinismul este răspunsul lui Dumnezeu la strigătul după ajutor al omenirii.**

Dacă atâta lume întinde brațele după Iisus Hristos, dacă din atâtea guri se fac rugăciuni către Dumnezeu, dacă din atâtea piepturi se ridică strigăte de ajutor și cântece sfinte, dacă în atâtea biserici ingenuchiază milioanele de creștini, dacă Evangelia se tipărește și răspândește în lume cu tot mai multă putere, dacă cele mai evolute po-

* Guizot: „Este o admirabilă calitate a organizației Bisericii creștine, că slujitorii ei sunt răspândiți și prezenți în societatea întreagă, trăind lângă colibe ca și în preajma palatelor, în contact obișnuit și intim cu condițiile cele mai umile și cu cele mai înalte. Ei sunt sfătuitoari și mângăietori ai tuturor mizeriilor și mârșirilor.

„Religia creștină e o putere tutelară, care a veghiat de secole și lucrează mai mult ca oricare alta pentru demnitatea morală și pentru cele mai de preț interese ale omenirii”.

** Harnack: „Creștinismul este predica lui Dumnezeu Tatăl atotputernicul, a Fiului său Iisus Hristos Domnul și a învierii. El este Evangelia Mântuitorului și a mântuirii, a răscumpărării și a nașterii din nou; el e vestirea îndumnezeirii. El este Evangelia iubirii și a faptelor bune. El este religia Spiritului și a puterii, a serioșității morale și a sfințeniei. El este religia autorității și a credinței absolute, de asemenea e religia rațiunii și a cunoșterii clare, și în același timp religie sacramentară... El e religia unei cărți sacre. Tot ce se poate numi religie, el posedă; tot ce se poate numi religie, el este”.

Papini: „Aven nevoie de tine, — Iisuse — numai de tine, de nimeni altul. Singur tu, cel ce ne iubești, poți simți pentru noi toți, cei ce pătimim, poți simți mila pe care fiecare dintre noi o simte față de sine însuși. Singur tu poți simți ce mare-i, nemăsurat de mare, nevoiajii ce avem de tine, în această lume, în acest ceas al lumii. Nimeni altul, nici unul dintre nenumărații ce sunt în viață, nici unul dintre cei ce dorm în glodul gloriei nu ne poate da nouă, nevoiților covârșiți de cumplita sărăcie, în cea mai cumplită mizerie — a sufletului — binele care mântue. Toți au nevoie de tine, chiar cei ce nu știu; cei ce nu știu mai amarnic ca cei ce știu. Flămândul își inchipue că umblă după pâine; ci îi e foamă de tine; însetatul crede că vrea să bea apă; ci îi e sete de tine; bolnavul se mângăie că răvnește sănătatea; ci boala lui nu-i decât lipsa ta. Cine caută frumusețea pe lume te caută fără să-și dea seama pe tine, cel ce ești frumusețea întreagă și desăvârșită; cine urmărește cu gândul adevărul te dorește fără voia lui pe tine, cel ce ești singurul adevăr vrednic să fie cunoscut; iar cine se străduiește să statornicească pacea te caută pe tine, singura pace în care pot odihni inimile neliniștite. Toți te chiamă, fără a ști că te strigă; iar strigătul lor e nespun mai sfâșietor ca al nostru” (Viața lui Iisus).

poare ale pământului mărturisesc religia creștină, — în veacul al 20-lea — cine se mai îndoește de vitalitatea creștinismului? Iisus Hristos are cele mai multe altare de pe fața pământului, mult mai multe decât primăriile care satisfac nevoile civile ale oamenilor. Cine se gândește să numere primăriile sau chiar ministerele între chestiunile secundare sau particulare ale popoarelor, când ele au în vedere atâtea interese ale obștei? Cu atât mai mult: cine poate considera religia creștină o chestie particulară sau secundară, când ea este cea mai generală dintre toate. Dacă cercetăm: care e cea mai generală dintre preocupările omenirii, răspunsul este: religia și sanctuarele ei. Omenirea n'a avut și nu are o preocupare mai înaltă și mai generală decât aceasta. Toată gloria omenirii este adunată în templele ei. În catedrale, în mănăstiri și biserici, peste tot, în creații religioase s'a întrupat geniul artistic al popoarelor creștine. Aici s'a adunat bogăția lor, aici s'a înfiripat cultura lor, încât nu poți să nu constăți, că idealul cel mai constant al oamenilor și al popoarelor a fost să ridice sanctuare în onoarea lui Dumnezeu.

A afirma deci, că religia este un ideal perimat sau o chestie particulară, este a susține un neadevăr. Creștinismul împacă „principiul conservator al unei certitudini neclintite, cu principiul novator al unui progres indefinit“ (W. Monod). În felul acesta el fecundează cultura și își manifestă în permanență vitalitatea.

„*Foc am venit să arunc pe pământ*“, grăește Mântuitorul (Lc. 12, 49), focul iubirii sfinte, pe care nimeni nu-l poate stinge. Cu cât se duc veacurile, focul creștinismului tot mai mult se întinde; cu cât încercăm să-l stingem, el tot cu mai multă putere arde, — pentru că e dela Dumnezeu, garanță suficientă pentru vitalitatea și permanența lui.

Lăsați-l să ardă toate relele din lume; primiți-l în inimă, ca să vă purifice; ajutați să sporească altarele lui binefăcătoare și vă plecați „*genunchii înaintea Tatălui din care se trage tot numele părintesc în cer și pe pământ, ca să vă dea după bogăția mării sale, să vă întăriți cu putere, prin Duhul său, în omul cel dinlăuntru, spre a locui Hristos prin credință în inimile voastre, așa încât înrădăcinați și întemelați în iubire, să puteți înțelege împreună cu toți sfinții, care este lărgimea și lungimea și adâncul și înălțimea ei, și să cunoașteți iubirea lui Hristos cea mai presus de cunoștință, ca să vă umpleți de toată plinătatea lui Dumnezeu. Iar celui ce poate să facă, prin puterea care lucrează în noi, nemăsurat mai mult decât toate câte cerem sau pricepem noi, acelula fie mărirea în Biserică întru Hristos Iisus, în toate neamurile și în veacul veacului. Amin*“ (Efes. 3, 14—21).

Informațiuni

■ **Consiliul eparhial plenar** al eparhiei Aradului a ținut ședință în ziua de Joi 26 Septembrie a. c. S'a hotărât efectuarea alegerii de protopop pentru protopopiatul Radna.

În aceeași zi a ținut ședință și secția administrativ-bisericească a Ven. Cons. eparhial, în cadrul căreia Ierom. Artemie Bender a fost numit la parohia Gura-Văii-Rostoci. Din acest prilej au fost primiți în Academia Teologică din Arad, următorii: Aurel Raica-Saturău; Gavril Costan-Cinteiu; Florea Lucaci-Berindia; Gavril Pondroș-Săldăbaj-Bihor; Gheorghe Bej-Cinteiu; Avacum Deliman-Șiclău și Mihail Ienășel-Șeitin.

Nr. 3621/1946.

Circulară

Către toți Domnii membri ordinari și adhoc ai Adunării protopresbiterale electorale din protopopiatul Radna.

În temeiul mandatului primit dela Veneratul Consiliu Eparhial ort. român din Arad sub Nr. 3621/1946, din 26 Septembrie a. c. și potrivit dispozițiilor paragrafilor 14, 15 și 16 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, prin aceasta convoc pe **Joi, 17 Octombrie a. c. orele 8 a. m. Consiliul protopopesec la ședință, în localul de ședințe al Consiliului parohial a parohiei ort. rom. din Radna, spre a constata evalidațiunea candidaților și a compune lista de candidare, iar pe Joi, 17 Octombrie a. c. orele 10 a. m. Adunarea protopopească pentru alegerea protopopului, în Sf. Biserică din Radna, unde după oficierea Sf. Liturghii, împreună cu Chemarea Duhului Sfânt, se va efectua alegerea.**

Arad, la 29 Septembrie 1946.

Dr. Simion Șiclovan
comisar consistorial.

A V I Z

Rectoratul Academiei Teologice și Direcțiunea Școalei de Cântăreți din Arad, aduc la cunoștință celor interesați că data înscrierilor, a examenelor restante și de primire precum și a începerii cursurilor la cele două școli se amână la o dată ce va fi anunțată la timp.

P. P. C. C. Părinți protopopi și preoți sunt rugați a încunoștiința studenții teologi și elevii cantori despre acest comunicat.

Rectoratul Academiei Teologice și Direcțiunea Școalei de Cântăreți.